

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SPIRA MARE 2020

31/3/2020

Utveckling av Hindersön

Timring av "sjöbodkar" som angöring vid Gruvan på Hindersön.

Bakgrund

Björkö-Hindersöns väg- och farledsförening ansökte 2017 om finansiering, av ett projekt "UTVECKLING AV HINDERSÖN", inom Leader-programmet, från Jordbruksverket och SPIRA MARE 2020. SPIRA MARE är den lokala organisation som administrerar småskaliga sk Leaderprojekt. Ett Leaderprojekt inom SPIRA MARE-området finansieras av Landsbygdsprogrammet 2014-2020 tillsammans med medel från kommunerna inom Leaderområdet, Länsstyrelsen och Region Norrbotten. Landsbygdsprogrammet finansieras delvis av EU-medel.

Projektet var uppdelat i två delprojekt. Ett delprojekt innebar att utforma en ansökan om muddrings- och dumpningstillstånd, rörande farleden väster och norr om Hindersön, inför beslut av Mark- och miljödomstolen i Umeå. Det andra delprojektet innebar byggnation av angöring (sjöbodkar med landgång) vid Gruvan på Hindersön.

Föreningen ansökte om strandskyddsdispens för byggnation av sjöbodkar samt landgång vid Gruvan och beslut om bifall fattades av Miljö- och byggnadsnämnden 2018-03-20.

Beslut om finansiering av projektet fattades 2018-09-10.

Föreningen skickade anmälan om vattenverksamhet till Länsstyrelsen i Norrbottens län och beslut fattades 2019-02-01.

Samarbete

Timring av ett sjöbodkar ingick som ett delprojekt i projektet "Utveckling av Hindersön". Rektor Anders Wedin vid Bygg- och anläggningsprogrammet vid Gymnasieskolan kontaktades och var positiv till att medverka i form av ett elevprojekt. De ungdomar som skulle delta skulle vara de som gick i åk 2.

Tanken var att

- Överföra/bevara lokal kunskap om timring av sjöbodkar genom att engagera ungdomar i arbetet
- Skapa en angöringspunkt för det rörliga friluftslivet (viktigt för kommande finansiering av själva den planerade muddringen av farleden)
- Dokumentera arbetet

Ungdomarna som deltagit i arbetet

I projektet med timring av sjöbodkar har totalt 8 elever deltagit med en handledare från Brändöns Byggservice AB. Handledare var Runo Sundström.

Fyra elever har arbetat 2 dagar per vecka i fyra veckor. Därefter skedde ett byte av arbetsgrupp och ytterligare fyra elever arbetade 2 dagar per vecka i tre veckor. Totalt handlar det om en elevarbetsinsats om 13 dagar för 4 elever alltså totalt 408 timmar.

Eleverna har gett sitt samtycke till användning av bilder där de förekommer i vår dokumentation av arbetet.

Elever vecka 1-4

Emil Johansson

Robin Berggren Karlsson

Erik Malmström

Kim Berglund

Elever vecka 5-7

Simon Nilsson

Andrea Mauro Pelleriti

Oliver Schultze

Daniel Åkerström

Förberedelsearbetet

Farledsföreningen levererade under försommaren 60 st kantsågade stockar till Brändöns Byggservice AB område i Brändön. Därutöver levererades ytterligare ett antal (10-15) kantsågade stockar som reservmaterial. Kantsågningen var gjord på två sidor och stockarnas tjocklek uppgick till 6 tum. Stockarna var kapade 5,5 m långa.

Farledsföreningen gjorde en grov konstruktionsskiss/ritning med uppgifter om längd, utstick vid knutarna, stenbärare, sparrar vid knutarna, bärlina samt lutning på timringen (konisk timring med 5 cm per höjdmeter).

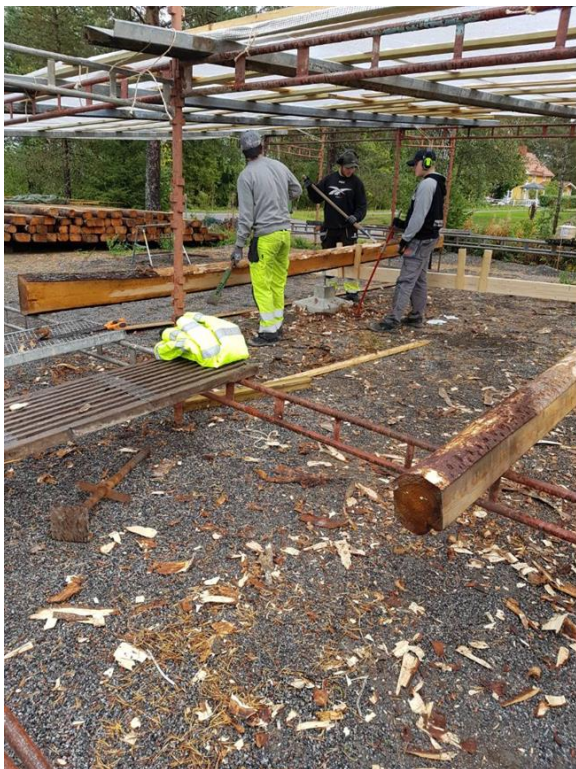
Arbetet med timringen

Arbetsvecka 1

Direkt på morgonen 2018-09-12 åkte eleverna och handledaren Runo Sundström till Brändö hamn för att titta på olika typer av sjöbodar.

Då arbetet planerats att ske utomhus byggde eleverna först ett provisoriskt tak.

Första dagen ägnades sedan åt att barka timmer. Det var ett tungt arbete då barken torkat och satt hårt fast. Eleverna använde flera olika typer av verktyg - gammal sk barkspade, ny barkspade samt en elhyvel.

Gammal barkspade.

Elhyvel

Det visade sig att den gamla barkspaden fungerade bäst.

Totalt hann eleverna med att barka 8 stockar under den dagen.

Under dag två bevattnades timmerstockarna och arbetet gick betydligt snabbare. Efter dag två var 27 stockar barkade och prydligt upplagda.

Här använde Erik en modern barkspade som alltför lätt högg fast i stockarna.

Arbetsvecka 2

På morgonen 2018-09-19 förbereddes ett provisoriskt plant underlag för timringen och stolpar sattes upp för att indikera lutningen inåt (5 cm per höjdmeter).

Eleverna använde tigersåg, yxa och stämjärn för urholkning av stockarna.

Handledaren Runo Sundström jämnade av de största ojämnheterna med hjälp av motorsåg.

Två varv av timringen hanns med under dagen.

Stolpar som indikerar lutningen

Nästa dag monterades de två första stenbärarna ca 20 cm innanför inre vägg. Ytterligare två stenbärare per sida kommer att monteras på högre nivå så att två "fickor" skapas per sida för att senare kunna fyllas med sten.

Stenbärare

Stenbärare

Tre varv och två stenbärare monterades efter mycket arbete med tigersåg, stämjärn och motorsåg.

I de stockar som monterades ovan och under stenbärarna krävdes två urholkningar per sida, den ena för stenbäraren och den andra för knuten.

Arbetsvecka 3

Under arbetsvecka 3 fortsatte arbetet med att timra alla stenbärarna dvs 3 stenbärare vardera på två motstående sidor.

Efter vecka 3 var 5 varv timrade med totalt 6 intimerade stenbärare.

Arbetsvecka 4

Under arbetsvecka 4 plockades det provisoriska taket bort eftersom timringen nått nära takhöjden. Arbetsställningar byggdes på alla fyra sidorna för att kunna arbeta säkert på lite högre höjd.

Några ytterligare stockar barkades och timringen hade vid veckans slut 7 varv på två sidor och 6 varv på de andra två sidorna. Totalt hade 32 stockar använts.

Arbetsvecka 5

Den andra gruppen elever började den första dagen med att barka 20 stockar.

Den andra dagen fortsatte de med att timra på höjden. Arbetet var tungt då stockarna skulle lyftas högt över marknivån.

Arbetsvecka 6

Arbetet på hög höjd fortsatte och två golvreglar timrades in på översta varvet.

Knutarna snyggades till. Handledaren Runo Sundström använde motorsåg till att finkapa knutarna.

Alla stockarna märktes med metallskyltar för att underlätta arbetet med att timra upp karet på Hindersön.

Arbetsvecka 7

Under vecka 7 avslutades arbetet med knutarna och arbetsplatsen städades.

Byggnadsställningarna monterades ner för att kunna tas med ut till Hindersön.

Timringen revs och staplades upp i god ordning tillsammans med de stockar som inte använts men som kommer att användas i samband med att karet timras på Hindersön. Då kommer även gängstänger, brickor och muttrar användas för att bulta timret till stående sparrar invändigt och utvändigt på var sida av varje knut.

Höstens arbete var därmed slutfört.

Färdigställande av timringsprojektet

Föreningen anmälde vattenverksamhet till Länsstyrelsen och fick beslutet 2019-02-01 med villkoret att först begära samråd med Länsstyrelsens kulturfunktion angående eventuell anslutning av landgången till befintlig pir.

Föreningen fick ett positivt underhandsbeslut från Kulturfunktionen 2019-02-28.

En isväg plogades upp mellan Västisund och Gruvan men fylldes snabbt med vatten under slutet av mars.

Väder- och isförhållanden gjorde det omöjligt att köra ut stockarna och ställningsvirket med skoter från Brändön till Hindersön. Istället blev det nödvändigt att lasta och transportera stockarna med lastbil från Brändön till Hindersöstallarna. Pga av väder- och issituationen kunde inte stockarna köras ut på en gång. Efter en lång väntan lastades och kördes stockarna den 2019-03-26 med bil och släp fram till Skaget på

Hindersön för att sen lastas av och därefter lastas på timmerdoningar för den sista etappen med skoter från Skaget till Gruvan.

Farledsföreningen borrhade och mätte djupet samt märkte ut den jämnaste platsen för karet.

Bottenstockarna lades ut av Brändöns Byggservice AB 2019-03-31 och karet timrades upp 2019-04-01. Karet bultades ihop 2019-04-02. Samma dag grävdes sten fram och kördes med traktor på isen från Västisund till Gruvan. Stenbärarna fylldes med ca 1,5 ton sten.

För att få karet att sjunka på rätt ställe borrade Farledsföreningen ca 150 hål runt hela karet.

Efter islossningen 2019-05-10 konstaterades att karet sjunkit på avsedd plats och stod plant på botten.

Ett extremt högvatten före midsommar kombinerat med mycket kraftig vind flyttade tyvärr på karet till en inte önskvärd ojämn plats. Föreningen hoppades att kunna flytta tillbaka karet till den optimala platsen med hjälp av pontoner men det visade sig lite för optimistisk.

Farledsföreningen begärde förlängning av projekttiden för att vara säker på att kunna avsluta projektet.

Lösningen med flyttningen blev att anlita Brändö Schakt AB för att flytta tillbaka karet till avsedd plats. Karet flyttades 2019-08-06 med hjälp av pråm och grävare.

Farledsföreningen fyllde på stenbärarna i karet 2019-08-10 med ytterligare 1,0 ton sten samt placerade två plastbehållare med ca 2 ton vatten ovanpå karet för att säkra karet till dess att det stabiliserats.

Under november 2019 la Brändö Byggservice AB golvet på sjöbodkaret och landgången färdigställdes något senare. Landgången drogs rakt mot land istället för att ansluta till den gamla piren. Länsstyrelsen meddelades om konstruktionen av landgången.

Under vintern 2019/2020 har de två plastbehållare med 2 ton vatten fått stå kvar på karet för att säkra karet under den första vintern.

Den nya angöringen vid Gruvan på Hindersön kommer att invigas sommaren 2020.